

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmisi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Za enakopravnost!

Nemški listi z jeznim obrazom poročajo, da se je te dni v zemljiško knjigo mesta Liberce na Českem zvršil upis s českim jezikom. Dve sto let, pravijo, pisale so se zemljiške knjige v Liberci z nemškim jezikom, a sedaj je začetek storjen tudi s češčino! Okrivljen tega narodnostnega hudodelstva je načelnik „Česke Besede“ v rečenem mestu. Prosil je, naj se mu lastninska pravica pri kupljeni hiši uknjiži s českim jezikom, a okrožno sodišče Libersko mu je to prošnjo odbilo in ukazalo upis v zemljiško knjigo z nemškim jezikom. Drugače pa je ukrenilo na dotični priziv višje sodišče. Z ozirom na jezikovno naredbo je odredilo, da je pravotni nemški upis zbrisati in na njega mesto postaviti upis s českim jezikom. — Pri tem dogodku spominjamo se Ogrinčevega odloka, protivéčega se slovenskemu upisu, ki ga je pa višje sodišče v Gradci, kakor znano, v zmislu enakopravnosti zvrniti moralo ter zavrnilo. A pri tem dogodku pomisliti nam je tudi to, da je naš slovenski jezik še vedno tujec v naših javnih knjigah, če prav so pisane za slovenska tla in za pravice Slovencev! Slovenščini se vrata v zemljiško knjigo trdovratno in dosledno zapirajo, unosi v zemljiško knjigo so skoraj izključno zapisani z nemškim jezikom. Zemljiške knjižne naše uloge so morebiti slovenske, slovenski sestavljene so tudi naše priloge, a po vsem tem so naši sodniki navajeni, da uradniku pri zemljiški knjigi ukazujejo, zemljiško-knjižne unose napravljati v nemščini. Kdor tako dela, ta pač ne pozna pomena in vrednosti zemljiško-knjižnih upisov, ta ne ve ceniti važnosti javne knjige, ali pa njenih dobrot ne privošči slovenskemu prebivalcu. In nad vse žalostno je to, da baš čuvaji zemljiške knjige, postavljeni čuvaji naših zakonov tega ne poznajo, ne cenijo, ne privoščijo slovenskemu prebivalcu! Slovenec se o vsebini unosa zemljiško-knjižnega poučiti ne more, ker unos je zapisan z jezikom, katerega on ne razumeje, katerega razumeti tudi dolžan ni! Koliko vrednosti pa ima po tem javnost zemljiške knjige za Slovence, nemščine neukega! Ne dokaj več kakor dedščina njegovega „strija v Ameriki“! In nadalje

bilo bi od srca in uma želeti, da bi bili vsi dogodki, tičeči se zemljiške knjige, logično zvezani drug z drugim. To pa neso pri naših zemljiških knjigah, ker unos se klicuje na pisma, unos pa je pisan z nemškim jezikom, a listina, na katero se unos sklicuje in katera je shranjena v zbirki listin, listina je pisana slovenski! Ulogam slovenskim mora se dajati slovenski odlok, logično bi torej bilo, da je tudi zemljiško-knjižni upis slovenski, ker ta upis je ravno posnetek odloka slovenskega. In če je prvo jezikovno pravilo, uzakonjeno in po naredbah zabičevano, to, da je s strankami občeovati z jezikom, katerega stranke razumejo, potem je to pravilo pač veljavno, v prvi vrsti veljavno za zemljiško-knjižni ki je odprta načeloma zgolj za stranko. Ker pa ima na pr. na Kranjskem zemljiška knjiga opraviti s 96% slovenskih strank, potem iz tega sledi samo po sebi, da imajo zemljiško-knjižni upisi vršiti in kazati se v slovenskem jeziku. Stokrat in stokrat je že narodno mnenje premlelo te stvari, a do kruba vendar še nismo prišli, in jezikovnega „šlendrija“ tudi pri zemljiški knjigi ni še konec. A storiti je treba kaj, da ga bode končno konec! Če bi tudi ne imeli tukaj toliko narodnostnih in enakopravnih ozirov, že ozirom praktični, narodnogospodarski velijo, da narodu našemu poskrbimo slovenske upise v njegovih javnih, zlasti zemljiških knjigah. Ako toraj zopet opozarjamo na to narodno rano, v svesti smo si, da jo pomorejo celiti tudi tisti Slovenci, ki svoje in svojega naroda narodnost smatrajo in pospešujejo samo s praktičnega stališča. Zakonodavstvo mora priti tudi tukaj na pomoč. V pristojnost deželne zbornice spada notranja uravnavanje zemljiške knjige, torej tudi njen jezik — ali ne bi torej naši deželni poslanci hoteli se oprijeti tega, ter slovenskemu jeziku pripomoči v zemljiški (javni) knjigi do pristojne veljave? S tem bi naše zemljiške knjige usposobili — tudi za javnost.

Povrat nemških poslancev v kranjski deželni zbor.

V današnjo deseto sejo deželnega zbora kranjskega povrnili so se zopet nemški deželni poslanci, kateri so se včeraj kujali. Najprvo je prišel v dvo-

rano poslanec Dežman in pričel precej razgovarjati se s poslancem dr. Mosché-tom. Galerije so bile skoro popolnoma prazne, kar kaže, da je bilo mej občinstvom malo zanimanja za ta povrat. Bolj so se interesirali zato nemški židovski listi, katerim je „Beunruhigung“ prvi smoter njih politike in delovanja. Zato je dobil tukajšnji dopisnik Dunajskih listov takoj telegram od „Neue freie Presse“, naj nemudoma poroča o nagibih, zakaj so Nemci izstopili iz zbora. „Neue freie Presse“ je gotovo mislila, da bode skovala veliko državno afero proti ministru grofu Taaffe-ju, in to bomo brali gotovo že v jutrnjem listu tega časnika in drugih Dunajskih novinah. A vsa ta zadeva vršila se je po pregovoru: „Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus“ in nemški gg. poslanci igrali so jako žalostno ulogo. Od kraja je bila vsa stvar prava pravcata tragedija, potem se je zasuknila v veselo igro, ko pa je začel govoriti poslanec Luckmann, dospeli smo prav na humoristično polje. — Takoj, ko se je otvorila seja po deželnem glavarju grofu Thurnu, oglasil se je za besedo vodja nemških poslancev baron Apfaltrern, rekoč, da po izjavah na konci zadnje seje, v katerih so se preklicale razžaljive besede proti poslancu g. Luckmannu, ima nemška večina zopet upanje, da se bode uvažal §. 36 pravnega reda od strani predsedništva in da bodo tedaj nemškim poslancem možno udeleževati se sej deželnega zbora toliko časa, dokler se bode ravnalo predsedništvo po tem načelu. — Poslanec Luckmann prebere svoj spisani govor, v katerem pravi, da je razvidel iz izjave poslanca Grasselli-ja, da je napačno govoril o postopanju mestnega magistrata. Sedaj je v prijetnem položaji izjaviti, da je vso to stvar krivo tolmačil, torej tudi nema povoda, iskati onih nasledkov v postopanju mestnega magistrata, katere je hotel dokazati. — Deželni glavar grof Thurn pravi, da ga veseli, da so se poslanci manjšine zopet povrnil v zbor in da hote sodelovati skupno z večino v prid dežele. Deželni glavar upa, da bodo poslanci obeh strank deželnega zbora delali na to, da bo vladala mej njimi courtoisija. S tem je junaški eksodus nemških deželnih poslancev iz zbora kranjskega končan. Gospod deželni predsednik baron Winkler brzojavil je

LISTEK.

† Hans Makart.

Na Dunaji 6. oktobra.

Danes sem bil pri Makartu, danes v njegovi delavnici. Da se je to bilo zgodilo, denimo, pred jednim tednom, jaz bi mogel biti ponosen zastran tega, — vsaj vnanji svet me bi silil v ta ponos. Ali danes? Danes je Makart mrtev in v teh dneh so stotine ljudstva prestopile prag delavnice njegove, katera je bila še pred kratkim časom odprta le venčanim in maziljenim glavam! Za kaj naj bi torej jaz bil ponosen? Pa saj se nesem zategadelj danes bil odpravil k Makartu, v delavnico njegovo...

Nekoliko krotke laži sem moral vzeti na pomoč, če sem hotel, da me neizprosna straža pusti k Makartu. Nešteta množica je čakala zastoj, da se jej odpre, zastoj je mrmrala in grozila. Kdo bi to zameril Dunajski množici? Tolikokrat je čula o Makartovem ateliér-ji. Pripovedovalo se jej je, da je tukaj Dunaja okó, katero jo more začarati v divote in lepote, še vse drugačne, nego-li jih ima njeno prekrasno mesto; vedelo je, da se je iz tega kraja

1879. leta, onega lepega pomladanskega jutra, razlilo po Dunajskih cestah in trgih tisto neskončno lepo stvarjenje, kakeršnega se ne more več videti na tem svetu; zdeti se je moralo tej množici, da je tam nekaj posebnega, kjer je vladal čopič Hansa Makarta, kjer se je zbiral ves idijalni svet domači in tuji. Vedno so bila zaprta visoka, od železa ulita vrata, niti od dalje ni bilo za občinstvo videti mirnega umetniškega otoka sredi velikomestnih valov. Smrt pa je strla železna vrata in včeraj se je na stotine ljudstva zgnelo v svetišče, ker na sredi je mrzel ležal tega svetišča veliki svečenik! Tudi danes zjutraj se je marsikomu vzpolnila srčna želja. Ko pa je bila sila množice le velika, morala je močnejša straža stopiti na mesto — oslavljenih železnih vrat in braniti uhod. Množica je mrmrala, a kdo bi jej to zameril?

Vstopil sem torej. Dasiravno nas je bilo le izvoljeno in omejeno število, vendar je bila gneča in priganjali so nas, naj ne tratimo časa z dolgimi pogledi.

Sredi vrta stoji v zelenem drevju skrit mal bramec, majhen za Dunaj. Vstopili smo. To je torej prva soba Makartovega ateliér-ja „slovečega po vsem svetu! Velike, načete, napolu dovršene slike, pre-

živo barvane na levo in pravo — vendar pa to še ne more biti umetnikov dom, o čegar veličastvu govori ves svet, kjer so bili v pravljice zaviti priateljjski večeri Rubensovi in Rembrandtovi! Res že malo trenutkov pozneje postojim sredi sobane, kakor bi se ravnokar bil iz sanj prebudil. Tudi ti, mili čitatelj, bi bil moral nekoliko postati, da si zbereš misli, potem ko ti koj pri vstopu osvoji dušo in srce ves kras, vse vzvišeno v Makartovi delavnici. Kolikor je le mogel Makartov genij lepega ustvariti in udahniti, vsa sobana bila je tega polna od stropa do tal, po vseh štirih stenah. In ko je bil kralj tega kraljestva še živ, ko se je kakor duh vzpenjal po lestevicah in žareče tokove barv genialno razlival po velikih platnenih stenah, tedaj je bil on luč v tem domu, in s slik je kipele življenje, pravo življenje in divne snovi so bile tukaj v najlepšem redu. Lepo stvarjenje, odsev tistega stvarjenja, ki ga je prvi genij bil v raj posadil! Tudi danes kipele je s slik isto življenje po Makartovi delavnici, vsi fantastični krasovi in umetni biseri, kateri so jo napravljali za veliko znamenitost Dunajsko, bili so tudi danes na svojem starem mestu. Tudi on je bil! Ali ne na svojem starem mestu! On, ki je dal vsemu temu življenje, on je danes ležal v rakvi, v črni blazini

takoj o tej novej zmagi spravljalivosti ministrskemu predsedniku grofu Taaffeju.

I tako je polegel ta v har v „kupici vode“, blažena spravljalivost vlada zopet v redutnej dvorani, kjer sedé in počivajo na svojih hitro pridobljenih lovorikah nemški poslanci, drug drugemu čestitajoč na izrednem junaštvu. Fizijognomija mesta se zaradi tega „eksodusa“ ni prav nič premenila, le spravljalivost je obogatela za jeden cvet. Vivat, floreat, crescat!

Deželni zbor kranjski.

(VII. seja v 3. dan oktobra.)

(Dalje.)

Po govoru poslanca dra. Vošnjaka oglasi se poslanec Luckmann in pravi, da kmetijstvo ne more vzdrževati prebivalstva kranjskega, zato treba industrije. A kaj pomaga, to se ne da izvršiti, kajti prebivalstvo Kranjske razupito je kot sovražnik nemštva. Gosp. Luckmann misli, da so Kranjci v tej zadevi pač bolj na slabem glasu, nego zaslužijo. On da se je trudil in se trudi v jedonomer, pridobiti kranjski deželi industrijo, a kam se hoče obrniti. V jugoslovanske kraje ne kaže, tedaj le mej Nemce. Ti pa pravijo, če jim hvali izvrstne vodne sile, lepo lego ob železni cesti, cene delavne moči, da je vse to lepo in izvrstno, a ko bi bilo to na Štajerskem in Koroškem, ne pa na Kranjskem. Torej naj bi se ustavilo sovrašтво proti Nemcem, potem se bode že dobil kapital, in v to svrhu naj bi v prvi vrsti delovala duhovščina. V obče pa pravi govornik Luckmann, da je velik prijatelj razkosanja posestev, ker se tudi na Nemškem ne protivijo razkosanju zemljišč.

Poslanec Šuklje pravi, da je g. dr. Vošnjak s strani narodnih poslancev govoril obširno in stvarno. Gospod Dežman pa je govoril „de omnibus rebus et quibusdam aliis“. Potem pa zavrača razne trditve Dežmanove, pravi, da se narodna stranka ne bode nikdar strinjala z Dežmana nazori in načeli, ker ne bode nikdar priznala, da ima ljudska šola v prvi vrsti biti učilnica tujemu, otrokom nerazumljivemu jeziku, opozarja potem na protislovje, da na jedne strani Dežman trdi o slabi ljudski odgoji, na drugi strani mu pa ni po godu, da prihaja v srednje šole toliko učencev, katerim ne bode mesta v življenji. Če naših deželanov ne marajo v sosednih deželah, je temu kriv le nemški šovinizem, katerega zastopa Dežman že leta in leta. Trditve g. Luckmanna imenuje govornik neosnovane. Nemcem, ki mirno žive v deželi, ne nasprotuje nikdo. Če imajo Slovenci v Kranjskeji slab glas pri nemških sosedih, krivi so temu dopisniki nemških listov, (ki pa sodelujejo i pri oficijelnih in oficijoznih listih. Op. por.) kateri grdiyo kranjsko deželo in nje prebivalstvo. Govornik opomni na nesramni dopis v „Köln. Zeitung“, kateri opisuje Gorenjce in gorenjsko stran, kakor se opisujejo le pokrajine in prebivalstvo v laških Abruzzah. Bohinjci so temu nemškemu dopisniku sami roparji. Šuklje prosi nemške poslance, naj uplivajo na brezvestne dopisnike nemških listov, naj poročajo resnico (potem se ne vspojmó v nemške židovske liste dopisi in se ne honorirajo: Op. por.) in potem bode sodba o lepi kranjski deželi precej drugačna. Svoj govor konča z naglasom, da bi zastopniki veleposestva morali se

sredi veselega po njegovem dubu pričetega in ustvarjenega sveta. Ali vender je legala trje in trje na dušo zavest, da je tudi slikam, tudi tej delavnici ugasnila Makartova luč! Makartu je zemlja sukala se v neskončnih prostorih, napolnjenih s samim krasom in lišpom. Ali danes je on bil v sredi krasote, ki si jo je bil sam pripravil, a tudi v sredi krasote, s katero so ga posuli prijatelji in častilci njegovi, položivši predenj nešteto število pravih vencev, ker lepših umetelnih ne premorejo. Ležal je v tem s svojo mogočno glavo, pravo črno lasato in bradato, umetelniško glavo, s svojim tankim, slabotnim životom. Oko pa je bilo mirno zatisneno, oko, ki pravijo, da je bilo, dalje v sanjah, vedno ločeno od Makartovega telesa! Vender pa ni spal, da bi se še katerikrat prebudil! To je bila žalostna istina, ki te je osvojila, ko si vstopil v svetovnoslavno, predivno delavnico, in ki te ni pustila, ko si ji ostavljal — svetovno, predivno delavnico.

Makart je bil porojen v 29. dan maja meseca 1840. leta v Solnem gradu, kjer je dandanes jeden trg po njem imenovan. Roditelja njegova nesta bila imovita, a skrbno sta vzgojala svojega otroka, tihega in premišljevanja udanega. Zgodaj že je kazal posebno ljubezen in spretnost za risanje, zbog tega in

vender poprijeti „raison d'être“ da posredujejo kolikor mogoče in zato obžaluje, da je g. Dežman pričel debato na tako neosnovan način. (Konec prih.)

Kmetijska razstava v Krškem.

(Dalje.)

8.) G. dekan Aleš v Semiči nas je kaj razveselil s svojimi pridelki. Dolgo je razsojevalni odbor premišljeval, ali ne bi temu izložniku pripadalo prvo darilo za razstavljeno izvrstno vino rizlec in rulanec. On sam piše razstavnemu odboru sledeče:

„Podpisani je poslal v razstavo nekoliko vina in grozdja iz svojega vinograda, v katerem so zasajene domače trte, veliko jih je pa tudi iz vinarske šole na Slapu.

Zemlja je ilovata. Vinograd meri dve orali; povprečni letni donesek je 70 do 80 avstrijskih veder. Belo vino se prideluje iz: beline, lipovke, podbela, ovnjaka, zelenike, belega moškata in kraljevine. Črnina se dobi iz: drobne in debele črnine, burgundca, katerim se pridene nekoliko ružice. Vinograd leži v Semiški Gori pri nizkem.

Krompirjevo seme je došlo lansko leto od Neumanna iz Leutersdorfa v Saksoniji.

Med vsemi vrstami se je najbolj obnesel „Queen of the Valley“. Njiva, na kateri je bilo posajenega pol mernika semena, meri 25 □ sežnjev, zemlja je precej dobra in črna in srednje gnojena, pa se ga je nakopalo 8 mernikov. „Champion“ in „Imperator“ sta se srednje obnesla, pa sta jako dobrega okusa. „Magnum bonum“ je pa jako dobro ostal.

Sliv ali črešpelj se je na farovškem vrtu pridelalo 220 mernikov, iz katerih so se napravile prunele, ki se v Gorico po 40 do 50 gld. metrični cent prodajo. Sveže črešplje pa se prodajajo po 60 kr. mernik. Nekoliko se jih je našušilo. Razstavljene pridelke, kolikor jih je, prepustim z zaboji vred razstavnemu odboru. Tudi razstavljavec Jan-z Šusteršič prepušča razstavljeno ovočje odboru.

Šusteršič je nasušil 12 metričnih centov črešpelj in prodaja kvintal po 14 gld. loco Semič.

Vse te črešplje je pridelal na svojem vrtu.

„Funtnih“ jabolk je dobil na jednom drevesu 2 ½ hektolitra; hektoliter se proda tukaj za 1 gld. 80 kr. „Voščenk“ (Wachäpfel) je dobil na treh mladih drevesih tri hektolitre.

Zimskih hrušek je dobil na dveh mladih drevesih dva hektolitra; hektoliter se proda za 2 gld. 50 kr.

Za grozdje se še opomni, da je bilo za razstavo trgano 23. m. m., torej ni moglo dozoreti. Prava trgatev se bode pričelo še le 6 oktobra ali še pozneje.

Če je kdo zaslužil bronasto svetinjo je gotovo g. Aleš prvi.

9. Mej žlahtnimi vini se je odlikovala mnogobrojna zbirka vin iz Krupske graščine pri Metliki (g. barona Apfaltrerna). Vsa vina so bila dobra, deloma prav dobra, a krona iz te zbirke je bilo viuo iz laškega rizleca.

10. Mej žlahtnimi črnimi vini je bilo najzlahtnejše vino burgundsko g. barona Berga v Mokronogu. Zato je dobil od razsojevalnega odbora

zbog svoje miroljubnosti ter uljudnosti bil je ljub svojim učiteljem. Ko je bil v Solnem gradu proučil, kar se mu je ponudilo, pride na Dunaj, da bi tukaj v slikarski akademiji poskusil svojo srečo. Le-ta mu ni bila mila. Učiteljem akademije se je videlo, da Makart néma daru za slikarsko umetnost! Obupan se torej povrne v Solni Grad in potoži svojo srečo duhovitemu slikarju Schiffmann-u, očetu Solnogradskega muzeja, ki postane tudi Makartu oče ter ga spravi v Monakovo, k znanemu Piloty-ju v šolo. Tu je Schiffmanov varovanec tako napredoval, da se je vse čudilo, najbolje pa njegov učitelj. Kmalu se pokaže prvo večje delo Makartovo, „Lavoisier v ujeti“, in ne dolgo po tem drugo, „Siesta v Benetkah“, katero je bilo prodano v Petrograd. Leta 1862. odide mladi slikar v London k svetovni izložbi, obišče tudi Pariz in vrnivši se v Monakovo ustvari hitro zapored slik: „Falstaff mej perilom“ in „Vitezi pa povodne boginje.“ Pozneje nastlika „Ledo“ ter prekrasno sliko iz narave, kot spomin s svojega potovanja po Italiji; le tá slika bila je vlani izložena v „avstrijskem umetelnem društvu“ na Dunaji in ušteta je bila mej najlepše, najidejalnije slike iz narave, ob jednom mej prva dela Makartova. (Konec prih.)

prvo darilo tega oddelka: bronasto svetinjo. Graščina Mokronoška, lastnina tega vzglednega kmetovalca, je v obče veliko reči izložila: žita, ovočja, zelenjav itd. Enako tudi Mokronoška kmetijska podružnica, kjer je g. baron Berg načelnik. Pod skupnim imenom te podružnice je razstavilo veliko kmetov, župnikov in učiteljev. Graščina Mokronoška je razstavila tudi vse načrte, po katerih popravlja svoje travnike, suši in namaka. Te načrte je izdelal štajerski travniški inženér Possek. Načrti predstavljajo travnike pri pristavi Zagorici v občinah Pijavce pri Mokronogu. Travniki Golovca je 50 oral velk, travnik Škofija 16 oral. Od prvega travnika se je zboljšalo 45, od drugega vseh 16 oral, torej skupaj 61 oral.

Vsega vkupe se je 76 oral travnikov popravilo. Troški za drenažo znašajo za jedno oralo 43 gld., za napeljevanje vode, za jezove in planiranje 42 gld., skupno 85 gld. na oralo. Kolikor se preračunati more bode se v bodočih letih 25 do 30 kvintalov sena in ctave na jednom oralu pridelalo, torej 12 do 17 kvintalov več. Ako se računi kvintal na 2 gld., tedaj bi bil letni donesek za kacic 30 gld. na jednom oralu večji, nego sedaj.

Iz tega se razvidi, koliko se trudi Mokronoška graščina, da poboljša sebi v korist in drugim v izgled svoje travnike.

Gosp. baron Berg zasluži torej vse priznanje.

11. Bronasto svetinjo je dobil g. Kapele v Metliki za najboljši vinski jesih.

12. Graščina Pleterski pri Št. Jarneji je imela lepe pridelke razstavljene, na pr. velike buče, in neko amer kanksko krmo za prašiče, ki se na leto 5- do 6krat kosi ali žanje. Vsega priporočila vredna.

Obdarovana pa je bila ta graščina za izvrsten jabolčnik ter dobila v ta namen odloženo bronasto svetinjo.

13. Za surovo maslo so se poganjali štirje izložniki, nekateri s prav okusnimi velikimi strucami, a prvo darilo pri tej skupini, namreč bronasto svetinjo, je dobila graščina Rakovnik.

14. Za med v satovji je dobil jednako premijo g. Al. Gač v Kostanjevici, ki je razstavil tudi medeni stroj.

15. Gosp. N. Hoffmann je razstavil svoje prav dobro nožarsko orodje in dobil zato bronasto svetinjo.

16. Za najboljšo grozdne mlne in tlačilnice je dobila bronasto svetinjo firma Mayfart in C. v Beči (Praterska ulica), ki je razstavila še drugih velikih strojev, mlatilnic, slamoreznic, koruzolušilnic.

17. Za kmetijsko orodje je dobil bronasto svetinjo tudi g. Fr. Luttenberger v Weizu na Štajerskem. (Dalje prih.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 10. oktobra.

Dunajski Čehi se prizadevajo, da bi občno prisilili ustanoviti kako javno česko ljudsko šolo. 7. t. m. so imeli česki obrtniki Dunajski shod, in sklenili so prositi občino, naj ustanovi na občinske stroške tako šolo.

V ponedeljek pride v českem deželnem zboru Kvičalu zakon na vrsto. Ta zakon slove: „§. 1. V šolskih občinah, v kojih so javne ali privatne ljudske šole s českim in take z nemškim jezikom, smejo se otroci vsprejeti samo v one šole, katerih učnega jezika so zmožni. Ravno tako se smejo v občinah, kjer so česki in nemški zavodi za odgojo in pouk otrok, ki še neso godni za šolo, vsprejemati samo v take zavode, kjer se za pouk pripravljajo v istem jeziku, katerega so zmožni. §. 2. Iz tega pravila so izvzeti oni otroci, ki so z dobrim uspehom že dovršili četrto šolsko leto, in kojih stariši iz velevažnih uzrokov dokažejo potrebo take izjeme. §. 3. Ako je pa v kakej šolskej občini samo jedna šola s samo jednim učnim jezikom, h kratu pa tam dosti otrok, nezmožnih poučnega jezika, mora se po zakonitih predpis h o ustanovi ljudskih šol in k njim pripadajočih razredov ustanoviti druga ljudska šola z drugim deželnim jezikom. §. 4. Ako v kakej šolskej občini ni zadosti učencev s českim ali nemškim jezikom, da bi se ustanovila česka ali nemška šola, pa je vender nad 20 učencev drugi deželni jezik govorečih, tedaj naj se uvede poludnevni pouk, tako da se bode v jednom deželnem jeziku poučevalo dopoldne, v drugem popoldne“. Za ta zakon se je izrekel ves česki klub. Zavisno je samo od kluba veleposetnikov ali bode vsprejet ali ne.

V predčerašnjeji seji **zgornjeavstrijskega** deželnega zbora se je razdelilo poročilo odseka za občinske in ustanovne zadeve o petičiji katoliškega ljudskega društva za Zgornjo Avstrijo, da

deželni zbor posvetuje in sklepa o sredstvih proti širjenju se vlačugarstvu. Odelek je predlagal, da se ta peticija izroči deželnemu odboru in se mu naroči: 1. Da vlačugarstvo vprašanje natančno pretrse zlasti z ozirom na skušnje in zakonodavstvo družih dežel; 2. da se sporazumi z vlado zaradi osnove kazenskih kolonij; 3. poizvedovati, koliko bi znašali stroški ustanovitve in vzdrževanja deželne prisilne delavnice, kako so se obnesle take naprave v drugih deželah in kak znesek bi v to privolila država; 4. ter o predloženih treh točkah poroča deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju in stavi dotične predloge.

Železniški odelek **gališkega** deželnega zbora se je izrekel, da se deželni zbor obrne na vlado, da spremeni državno-železniški statut, zlasti naj se da poljščini večjo veljavo pri uradovanju. — V deželnem zboru je Bobrinski predlagal, da se poostre nekatere določbe zakona proti pijanstvu.

Solnogradski deželni zbor je ukrenil, da se odpošlje peticija na poljedelsko ministerstvo, naj bi se nadalje predlagalo državnemu zboru načrte agrarno-pravnih zakonov, kakor: o določitvi, kako visoko se smejo zadolžiti kmetiska posestva, da se ustanovi določilo, da bode moral pri prostovoljnih in eksekutivnih prodajah kupec vsaj nekaj kupnine in percentualne pristojbine plačati, predno se mu bode posestvo v zemljiščne knjige prepisalo. Pred vsem naj se pa omeji razkosanje kmetijskih posestev, ter prepove, da se potrebni gozdi ne bodo smeli prodajati od kmetijskih posestev.

Srbski klub **hrvatskega** sabora je pristopil tako k klubu narodne stranke, da je vsak član srbskega kluba tudi član kluba narodne stranke. Tako sta sedaj ta dva kluba samo jedna stranka.

Vnanje države.

Rusko pomorsko ministerstvo je v proračun za bodoče leto postavilo 4,288 488 rubljev za nove vojne ladije.

Nov znak **nemško-francoskega** približanja je to, da je sin nemškega kancelarja vračajoč se čez Pariz iz Anglije, obiskal francoskega ministerskega predsednika Ferrija in precej časa se pogovarjal z njim. Kaj da sta se pogovarjala pač ne vemo, a vsekako to ni brez političnega pomena. Francoski opozicijonci raznih barv skušajo to prijaznost z bivšim najhujšim francoskim sovražnikom, z Nemčijo, porabiti proti vladi.

Na **Nemškem** se bližajo volitve za državni zbor. Druga leta je ob tacihi prilikah vlada z vso silo mešala se v volilna gibanja, letos pa vse popolnem ravnodušno gleda, tako da se že mnogi temu čudijo. Tako bode najbrž novi državni zbor blizu tak, kot je bil zadnji. Pa ne le vlada, tudi stranke same se nič tako ne brigajo za volitve, kot so se prejšnje čase. Samo socialni demokrati so nekaj bolj delalni in upajo poleg prejšnjih svojih trinajstih poslancev uriniti v državni zbor še dvanaest novih. Upajo celo na zmago v najvažnejših mestih, kakor v Berlinu, Hamburgu, Frankobrodu in Vratislavi.

Belgijski liberalci so sklenili složno postopati pri prihodnjih volitvah v občinske zastope. S složnostjo se nadejajo zopet pridobiti, kar so pri poslednjih volitvah v zbornico izgubili.

Volitve za **holandski** zbornici, razpisane so za drugo zbornico na 28. oktobra za prvo pa na 5. novembra. Sklicali se pa bosti v 11. dan novembra.

Kakor je „Temps“ izvedel iz Bruselja, sklicala se bode v Berlinu konferenca za rešenje vprašanj, tikajočih se **zapadne Afrike**. Te konference se bodo udeležili francoski, angleški, portugalski, španski, severnoameriški, holandski in belgijski odposlanci. Vsled sporazumljenja mej Nemčijo in Francijo se bode konferenci predložile sledeče točke: 1. Svoboda trgovine in prosta plovba vsem ladijam po Kongu; 2. jednaka svoboda po Nigru; 3. da se prizna potreba zasesti ona ozemlja, katerih še ni podvrгла nobena civilizovana država. [Misli se, da bode konferenca sklenila, da bode znanprej vsaka okupacija morala biti efektivna, in da bode osnovala mejnarodna komisija podobna Dunavske komisiji.

Dopisi.

Iz Ptuj 6. oktobra. [Izv. dop.] (Na zemlji svoji Sloven je sam gospod.) Včeraj obhajala je naša Čitalnica svoj 20letni obstanek s tem, da je prredila v ta namen primerno slavnost. Vspored bil je jako bogat in zanimljiv. Deklamacijo Gregorčič-evo „Znamenje“ deklamovala je gospica Č. izborna dobro, ter izrazimo le željo, da bi jo še večkrat čuli na našem odru. O petji samem omeniti mi je, da prav dobro napreduje, posebno pa mešani zbor, kar je svedočil „Vodnikov venec“ od A. Försterja. Posebno nam dopada, da gospice besede tudi dobro izgovarjajo, kar bi smelo služiti marsikomu v vzgled. „Poslušalec vé bolje ceniti izrekovanje besed, nego pevec sam“, rekel mi je pri nekeji priliki prijatelj našega petja. Omeniti mi je tudi še milo-donečega baritona gosp. dra. F. (dolgo časa ga nisemo čuli), kateri se je odlikoval v Nedvedovem „Pozdravu“. Drugi baritonist g. P. nastopil je prvokrat kot baritonist. Da je bil „Ukazom“

popolnem kos, umevno je pri takem pevcu ob sebi. Naša Čitalnica pa si mora čestitati, da je v njem zadobila tako krepko pevsko moč. Izvrstni, za vsacega Slovenca zanimljivi govor gospoda čitalničnega predsednika bočemo objaviti v enem prihodnjem listu. Cela slavnost bila je v istini slavnost primerna dnevu. Te slavnosti udeležilo se je mnogo vrlih rodoljubov iz Ormoža in našega okraja.

Mej slavnostjo dobili smo sledeče brzojavke: Ljubljana: Nemožno udeležiti se slavnosti, izjavimo tem potom veliko svoje veselje, da je Vaša Čitalnica učkala dvajseto leto svojega obstanka. Naj še dalje cvetē in neumorno deluje v ponos Slovencem in v srd nasprotnikom.

Ljubljanski Sokol.

Ljubljana: Veseli se danes! Dvajsetletno Tvoje delo ustvarilo je iz Ptujkega okraja nepremagljivi slovenski tabor. Le vstrajno naprej in kmalu pade poslednja trdnjava na dušmanina.

Dr. Vošnjak.

Mozirje: Savinjski Sokol jako obžaluje, da mu ni moč udeležiti se slavnosti dvajsetletnice najvrlejše Čitalnice na Slovenskem Štajerji, ki je dosegla v trdem boji za narodni slovenski razvoj najlepši uspeh. Slavnim, vzglednim, vstrajnim in požrtvovalnim rodoljubom kličemo gromovito: Na zdravje! Mnoga leta! To kličemo posebno še diki slovenskih rodoljubov, prečastitemu gospodu Božidaru Raiču.

Odbor.

Mozirje: Ljuba sestra! Prirčno Ti čestitam k slavnemu godu! Bog Ti daj zdravje! Rasti, jači se mnoga leta! Čitalnica Mozirska.

Šmarje: Jednoletna sestra dvajsetletni družici svoji kliče: Živila krepko! Na zemlji svoji Sloven je sam gospod!

Šmarska Čitalnica.

Ormož: Razširjaj vedno dalje svoje korenine na slovenskih tleh! Ormoška Čitalnica.

Dr. Omulec, predsednik.

Ljutomer: Čestitam Ti iz dva srca, mila mi sestra! Ostani mi zdrava in krepka! Živila, rastla, cvela bujno do brezkrayne starosti.

Ljutomerska Čitalnica.

Mej raznimi drugimi čestitkami je posebno znamenit dopis bivšega blagajnika Čitalnice Ptujke gosp. dra. Fran Jurtele z Dunaja, ki se glasi:

Povabilo sem dobil; rad bi se udeležil znamenite slavnosti, toda impossibilne est, et ad impossibilia nemo tenetur. Daj Bog, da Čitalnica znanprej, ker ima svojo streho, tako napreduje, kakor to zahteva čast Slovencev Ptujkega okraja. Naj stopijo v njeno kolo vsi pravi narodnjaki celega okraja ter se je z vsemi silami in s pravo ljubeznijo oklenejo! Hvala Vam za povabilo.

V znamenje, da mi izgovorjene besede neso le besede, darujem Čitalnici posojenih sto goldinarjev z iskreno željo: Ut vivat, crescat et floreat!

Na Dunaji, 4. oktobra 1884.

Dr. Fran Jurtela.

Domače stvari.

— (Lokalna železnica.) Inženerja in podjetnika pl. Demuth in Klemensiewicz na Dunaji dobila sta prvo koncesijo za napravo lokalne železnice od postaje Celje na južni železnici po Savinjski dolini do Polzele od tod pa do Šoštanja.

— (V Ljubljansko semenišče) so letos vsprejeti sledeči gospodje: Bobinjec Peter z Visokega pri Kranju; Pokoren Franc iz Škofje Loke; Pavlin Fr. iz Smlednika; Krek Ivan od sv. Gregorja pri Sodrašici; Hribar Franc iz Mengša; Nemančič Ivan iz Metlike; Ferjančič Josip iz Goč pri Vipavi; Slak Matija iz Dobernič; Knavs Jos. iz Okroga pri Št. Rupertu; Gabrič Anton iz Leskovca; Tekster Konrad iz Tržiča.

— (Dr. B. Bogišič) doživel je nedavno lep znanstven vspeh. Leta 1878 vprašal ga je na razstavi v Parizu japonski minister za svet v nekem načelnem vprašanju državlanskega zakonika, ki se že več, nego 12—14 let izdeluje od posebne komisije v Tokio. Dra. Bogišiča mnenje prevelo se je v japonsčino in objavilo državnemu совету v Tokio, kateremu na čelu je mož, ki je bil v dotičnih vprašanjih popolnem družega mnenja, kakor dr. Bogišič. Pred mesecem duj izšel je prvi del japonskega državnega zakonika in v njem je mnenje dra. Bogišiča popolnem vsprejeto.

— (Hmelj) v Žavci se prodaja po 61 do 65 gld., najboljši (prima) po 72 gld. za 50 kilogramov.

— (Stenografija ceska) ima letos svojo štiridesetletnico. L. 1844 začel je P. Heger, c. kr. profesor hitropisja, rodom Čeh iz Poličke, poučevati v Pragi stenografijo, ki je potem l. 1851 na Dunaji izdal knjižico: „Soustava čechoslovanského těsnorychlopisu“. Danes imajo Čehi že tri stenografične liste, od katerih izhaja jeden v Pragi, dva pa v Brnu.

— (Slabo.) Kakor poroča „Narodni list“, ima Bosna še polovico lanskih suhih sliv. Trgovina dremlje in trgovci plačujejo 180 do 200 grošev za 100 ok.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 9. oktora. General Negrier slavno zmagal 6000 mož kitajskih regularnih čet pri vasi Kep, katero je vzel z naskokom. Sovražnik bežal je v neredu in popustil ves vojni material; Negrier, ki je lahko ranjen mu je zastavil pot proti Kitaju. Zguba sovražnikova znaša 600 mož, Francozi zgubili 21 mrtvih in 58 ranjenih.

Razne vesti.

* (Preki sud.) Iz Banjaluke se piše 30. septembra t. l.: Danes zjutraj ob 7. uri se je tukaj zbral vojaški preki sud, da je sodil od civilne sodnije njemu izročena zločinca. Josu Lukič, 19 let star in Spiro Vukojevič, 21 let star sta zatožena, da sta na potu iz Banjaluke v Rogatico 10. februvarija t. l. zvečer domov se vračajočega rojaka 70 letnega Kovačevića roparsko napala in s kolci ubila. Povod napadu je bil ta-le Josu Lukič je že dve leti ljubil hčerko Kovačičevo in večkrat silil v zakon, a oče mu je nikakor ni hotel dati za soprogo. Zatorej misli nesrečni mladenič na maščevanje. Vukojevič, kateremu je potožil svoje srčne bolesti, mu svetuje, naj starega pri prihodnji priliki nspade in dobro pretepe. S tem svetom zadovoljnemu Lukiču se kmalu nudi prilika za maščevanje. A tatine so bile gotovo presilne, kajti napadalec je takoj po pretepu izd hnil svojo dušo. Napastnika preiščeta potem še njegov pas, a ne dobita niti bora v njem. Prijeli so ju in danes sta stala pred vojaškim prekim sudom radi roparskega napada in umora. Zločinca so pripeljali na vozu, spremljanem po četi oboroženih pešcev, na prostor za vežbanje vojakov. Mej obravnavo sta bila čudovito mirna in sta se še celó smejala. Vedela sta svojo osodo, katerej sta se udala. Ko so jima prebrali smrtno obsodbo, in se je pomikal žalosten sprevod na kraj morije blizu vojašnice Vrbas, prične mati jednega obsojenca žalostno in javkajoč prepevati. Mej petjem se je va ljala po tleh, tako da je bila žandarmerija prisiljena jo odstraniti. Tudi zločinca sta pela zapored, se ve da ne ravno lepo ubrano in gledala na spremljajoče občinstvo. Po vsprejetih zadnjih tolažbah se ustopita pod vislice. Iz Sarajeva došli rabelj vitez Seyfried je obesil najprej Lukiča, a Vukojeviča Seyfriedov brat. Ob polu dvanajstih dopoldne se je končalo žalostno opravilo, katero je gledalo mnogo radovednega, a malo domačega ljudstva. Brzojavnim potom cesarju poslana prošnja za pomilostenje je bila brezuspešna.

* (Tihotapstvo na ruskej meji.) V Kijevu se je pred kratkem vršila pravda, ki je vzbujala občno pozornost v najširših krogih. Dva častnika in dva uradnika mejne straže so ždu Cohnu proti velike denarne odkupnine dovolili tihotapstvo in uvažanje velike množine žganja. Obsojene zločince so poslali v Sibirijo, a jeden častnik se je začuvši svojo žalostno obsodbo in usodo v sodnijskeji dvorani ustrelil in odtegnil prognavstvu. Pri tej obobravnavi pokazalo se je, da se ob meji gode velike sleparije in da tihotapstvo oškoduje rusko državo vsako leto za najmanj 15 milijonov rubljev, kakor so zračunali, a v resnici znaša škoda gotovo 5—6krat toliko. Povod takim goljušijam daje prepričilo število mejnih čuvajev. Na meji od Baltiškega pa do Črnega morja in od tega do Hvalinskega je nastavljenih samo 17.600 stražarjev, dočim ima na pr. Francoska po vseh svojih veliko krajših progah 18.000 mož na straži. Od 2000 tihotapcev ulove v Rusiji komaj jednega, ker je na jeden kilometer od 4 stražarjev vsled pogoste menjave komaj jeden mož na straži. Za take okolščine je torej prav umesten državnemu zboru predloženi načrt za znatno pomnoženje mejne straže. Carinski strokovnjaki so izračunali, da bi se s povišanjem troškov za 2 1/2 milijon rubljev vsa ruska meja proti vsakemu tihotapstvu hermetično zaprla.

* (Dovtipen odgovor.) Zvezdogleda S. je veliki knez Konstantin, katemu so ga vsi kot izbornega duhovitega družabnika hvalili, jedenkret k pojedini povabil. A S. — znebiti mu je bilo kaj slabo — je bil ves čas mej kosilom tako malobeseden, da je veliki knez potem nekaj svojih gospodov vprašal, zakaj je bil tako tih in očevidno razmišljen. „To je naravno, cesarska visokost“, odgovori jeden, „zvezdogled je videl tukaj toliko zvezd, toda ne — na pravem kraju.“

Narodne-gospodarske stvari.

Dra. Vošnjaka govor

v deželnem zboru o agrarnih razmerah.

(Dalje.)

Zato trdim, da na Kranjskem, kjer smo te razmere preiskovali, naše kmetije niso nič slabše kakor v ostalih kronovinah avstrijskih, kakor na Francoskem, Nemškem in Angleškem. Za Kranjsko je bila največja napaka, da po francoski okupaciji, ko je Napoleon pri nas upeljal Code Napoleon, se tudi potem, ko je Kranjska zopet spadala pod Avstrijo, ni nič storilo za upeljavo starega dednega prava. Na Kranjskem so še tudi iz drugih vzrokov kmetijstva se razkosavala, ker so graščaki podpirali tako razkosavanje, mesto da bi se mu ustavljali. Slišal sem od tacihi mož, ki so pred letom 1848. natanko opazovali kmetijske razmere na Kranjskem, da so veleposestniki še le veseli bili, če se je kaka kmetija razbila, ker so potem več tlake dobili, več desetine in laudemium jim je tudi veliko vrgel. Na Kranjskem je 26 občin mej vsemi, katere imajo popolnem arondirane kmetije, večina, 527 občin, ima pomešane parcele, 244 občin pa raztresene in pomešane, in te so najslabše, ker se tam težko gospodari. Na Štajerskem je bilo leta 1868 147.000 kmetij; od 1868—1880. leta se je prodalo od teh kmetij 55.000 orlov, na odtrganih parcelah pa je nastalo 14.000 novih hišic. Na Kranjskem imamo jednake razmere in jaz sem zmiraj tega mnenja, da je nesreča, da se toliko pritlikavega zemljišča naredi. Drugače je tam, kjer so fabrike blizu, tam bo tudi delavcu mogoče, da si malo hišico kupi, ker tam ima stalni zaslužek in ni velika nesreča za kmeta, če si kdo kako hišico na takem zemljišču postavi. Jednako se pritožujejo tudi na Českem in Moravskem zoper razkosanje zemljišč. Tam so se deželni kulturni sveti vprašali za mnenje in češki deželni kulturni svet je odgovoril, da tam, kjer so se ohranile cele, nerušljive kmetije, oderuhi malo opravijo in da je prav malo eksekutivnih dražb; boji se pa, da bodo vsled dovoljenega razkosavanja zemljišč in rimskega dednega prava lastniki začeli razkosavati svoje zemlje, da se rešijo terjatev sodedičev.

Razkosavanje zemljišč je torej eden glavnih vzrokov, da kmetijski stan propada. Iz rimskega dednega prava pa še izvirajo drugi nedostaki, vsled katerih so dolgovi tako silno narastli, to so previsoke dote in previsoki dedni deleži. Vsled teh bremen lastniki ne morejo shajati, kakor se skoro v vseh poročilih poudarja; kmetu se ne more kot baharija očitati, če nerazumno visoke dote in deleže daje. Kaj če oče storiti, če ima več otrok? Ali hoče jednemu veliko dati, drugim pa malo ali nič, ker mu je po postavi dovoljeno, dajati jednake deleže? Vsak kmet bi vesel bil, ko bi vedel, da bo svojo kmetijo brez veličih dolgov mogel oddati kateremu svojih sinov. Če se bo tako dedno pravo upeljalo, da bo mogoče kmetije v celoti obraniti, se kmetijski stan ne bo temu ustavljal.

Kar pa se tiče obligatne naprave kmetijskih domov, ugovarja se, da kmet ne bo smel s svojim posestvom prosto razpolagati. In to je bil glavni ugovor pri enketi, da namreč hočemo kmeta pod kuratelo postaviti. Ali, gospoda moja, saj smo mi vsi vsled zakonov pod neko kuratelo. Ali bi človeška družba sploh mogla izhajati, ko ne bi se omejila osobna svoboda na vsako stran? Tudi že zdaj smo v razpolaganju z gruntnim posestvom omejeni. Poglejmo na gozdno postrovo. Gozd je moj, a jaz ga vendar ne smem posekati, kajti zakon to brani. Ali ni tu osobno lastninsko pravo omejeno? Toda zakon gleda na prid države, dežele in tudi občine. Zakon mora za to skrbeti, da občina in država lahko svoje dolžnosti stori. Zakon vsacega človeka v njegovi osobni lastninski pravici varuje, pa ga, če to splošna korist zahteva, tudi omejuje. Ali ni to največje omejenje, ako se kje nareja železna cesta, pa lastniku v ta namen zemljo vzamejo tudi proti njegovi volji? Zakon o razlastitvi to dovoljuje in lastnik zemlje se zastonj pritožuje, da se mu godi krivica. Poglejmo dalje na vinograde, kako se ž njimi ravna, kadar je konstatovana trtna uš? Vinogradnik je veliko na nje potrošil, zdaj pa zanj morebiti dobi 100—200 gld. odškodnine. Za lastnika je tak vinograd več tisoč goldinarjev vreden. Ali ni to najhujše omejenje lastninske pravice? Toda na korist državi, deželi in sploh človeškega društva je popolnem opravičeno, da se omeji svoboda človeku tudi v razpolaganju z njegovim imetkom. Če se bodo morda nekateri lastniki ustavljali v začetku takim naredbam, mislim, da bodo s časoma vendar do spoznanja prišli, da je naprava kmetijskih domov le na korist družini in občini.

Pri ustanovitvi kmetijskih domov vzelo se je kot merilo 25—300 gold. čistega katastralnega prisosa, pa lahko bi se vzelo tudi drugo merilo. Gosp. Detela na pr. misli, naj se vzame 40 gld. Sicer se je pa o tem še razpravljalo v enketi. Vso zemljo vezati, na to nikdo ne misli. Vezalo bi se le toliko zemlje, če mogoče okoli ali blizu hiše, da bi jedna rodbina na njej mogla izhajati, ostala zemljišča pa bi, kakor do zdaj bila kmetska lastnina, s katero prosto razpolaga. Vsled tega ne bo nikdo imel izgube na premoženju, če prav se trdi, da kmetijski dom ne bo toliko vreden, kakor do sedaj kmetija,

kajti kmetijski dom se bo ravno tako smel prodati, pa le v celoti, in ne, da bi se smel razkosati. Za dolženje pa bo omejeno, kar bo posebno tam dobro, kjer je lastnik lehkomišel in vse zapravlja v pogubo svoje rodbine. Mi vidimo jednako postopanje posebnost v Ameriki, kjer so taki zakoni bili v največjem času upeljani. Ko so Angleži tja prišli, skrbeli so po zakonih za veleposestnike, po takozvanem "Entailu", da senjih posestva neso smela rušiti in jih je podedoval v celoti prvorojenec, kakor je še zdaj navada na Angleškem, za kmeta pa se v tem oziru ničesar ni ukazalo. (Dalje prih.)

Od zdravnikov mnogokrat priporočano. S svojim prebavilnost pospešujočim uplivom s pristni Moll-ovi "Seidlitz-praški" zelo odlikujejo od drugih sredstev, ki se uporabljajo proti bolečinam v želodci in spodnjem delu trupla. Cena škatelji z uporabljenim navodom 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja jih vedno A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj vedno izrečno Moll-ove preparate z njega varstveno znamko in podpisom. (690—9)

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mokrina v mm.
9. okt.	7. zjutraj	730-68 mm.	+10.0°C	sl. svz.	dež.	5.00 mm.
	2. pop.	733-21 mm.	+13.4°C	sl. vzh.	d. jas.	
	9. zvečer	733-73 mm.	+9.0°C	brevz.	d. jas.	dežja.

Srednja temperatura +10.8°, za 1.7° pod normalom.

Dunajska borza.

dné 10. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	80 gld.	95 kr.
Srebrna renta	82	15
Zlata renta	103	10
5% marena renta	95	95
Akcije narodne banke	859	—
Kreditne akcije	283	—
London	122	15
Srebro	—	—
Napol.	9	68 1/2
C. kr. cekini	—	77
Nemške marke	59	80
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	124
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.	171
4% avstr. zlata renta, davka prosta	103	20
Ogrska zlata renta 6%	122	80
" " " "	93	40
" " " "	88	80
5% štajerske zemljišč. od vez. oblig.	104	50
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	115
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	121	50
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	109	—
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50
Kreditne srečke	100 gld.	176
Rudolfove srečke	10	18
Akcije anglo-avstr. banke	120	104
Tramway-društ. velj.	170 gld. a. v.	216

Išče se pek

neozenjen, vojaštva prost ima prednost, za dobro renominirano pekarijo v Kranjski gori v hiši podpisane, katero bi vzdrževal na svoje ime. Ponudbe sprejema

Matija Globočnik,

(632—2)

trgovec v Gorjah.

Mlad, še le izučen

komí

dobi takoj mesto v prodajalnici z mešaním blagom podpisane firme, katera ponudbe vsprejema.

(626—3)

Eugen Mayer v Vipavi.

Št. 15.480.

(621—3)

Razglas.

Mestni magistrat daje na znanje, da bodo proračuni za 1885. leto in sicer:

1. mestne blagajnice,
2. ustanovne zaklade,
3. ljudsko-šolske zaklade,
4. zaklade meščanske bolnice,
5. mestne ubožne zaklade v smislu §. 65 prov. obč. reda za Ljubljansko mesto od 1. do 14. oktobra t. l. v magistratnem ekspeditu razpoloženi za javno pregledovanje in da lahko vsak svoje opazke v zapisnik sprejeti dá.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 29. dan septembra 1884.

Župan: Grasselli.

Vinski mošt

Ptujski, jako sladek	od gld. 12 do gld. 16.
1883. leta Balatinsko vino (Plattenseewein)	11.
1880.	15.
1868. " Rizelec in Jeruzalemeec "	60.
1883. " prava slivovka "	39.
1883. " pravi tropinec "	30.
Pravi vinski kis	12.

Cene veljajo za hektoliter.

Dobiči se pri

(637—1)

JOSIPU KRAVAGNI v Ptuiju na Štajerskem.

Izdatelj in odgovorni urednik: Ivan Železnikar.

Pomaranče in limone.

Pet kilo najlepših **laških pomaranč** (25 do 30 komadov) za samo gld. 2.20.
Pet kilo najlepših **laških limon** (30 do 35 komadov) " " " 2.—.
Pet kilo najlepših **laških pomaranč in limon**, mešano, (35—40 komadov) " " " 2.30.
Pošilja proti poštnemu povzetju, voznine in carine prosto, ter za zaboje tudi nič ne zaračuni (622—3)
S. E. Caroli v Trstu.

Spričevalo.

Podpisani potrjujejo s tem, da so po natančnej preiskavi našli, da je cigaretni papir **"LE HOUBLON"** iz francoske tovarne za cigaretni papir gospodov **Cawley & Henry** v Parizu izvrstne kakovosti, popolnem brez tujih sestavin, zlasti pa zdravju škodljivih snovi.
Dunaj, v 24. dan maja 1884.

Dr. J. J. Pohl,
red. jav. prof. kem. tehnologije na c. kr. tehnični visoki šoli.

Dr. E. Ludwiz,
c. kr. red. profesor medicinske kemije na Dunajskem vseučilišču.

Dr. E. Lippmann,
izred. profesor kemije na Dunajskem vseučilišču.

(Pristnost teh podpisov potrdil je **dr. J. Homann**, c. kr. notar na Dunaji. Zgornje spričevalo je potrjeno in podpisano od c. kr. ministerstva vnanjih zadev in francoskega poslanstva na Dunaji v 28. dan maja 1884.) (297—4)

Takoj prežene vse merčese.

— Za uspeh se jamči. — (631—2)

NEKROLIN.

jedino sredstvo, s kojim se pokončajo vse stenice, moli, bolhe in uši. Nepresegljivo proti stenicam v posteljah, proti molim v kožuhovalni, obleki, hišni opravi. Ne napravi nobenih madežev in prijetne diši. 1 steklenica 50 kr.

BLATTOLYTH.

jedino sredstvo, s katerim se preženo šurki, prešički, hrošči, mravlje itd., do sedaj nepresegljivega upliva. 1 pušica 50 kr., pat. razprševalec 50 kr. V količinah pod 1 gld. se ne razpošilja. Dobiva se skoro v vseh lekarnah in prodajalnicah.

Glavna zaloga za razpošiljanje:

E. SOXHLET v Retz-u (Spodnja Avstrija).

Mejnarodna linija.

Iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvorazredni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vsprejemajo blago in potnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo.

V NOVI-JORK. — Odhod iz TRSTA.

Parnik **"Germania"**, 4200 ton, okoli 10. oktobra.

Parnik **"East Anglia"**, — — — " 25. "

Kajuta za potnike **200 gold.** — Vmesni krov **60 gold.**

Potniki naj se obrnejo na (611—7)

J. TERKULE,

generalnega pasažnega agenta,

Via dell' Arsenal Nr. 13, Teatro Comunale, v Trstu.

Zaradi vožnje blaga obrne naj se na **Emiliano d' Ant. Poglajen**, generalnega agenta v Trstu.

V "NARODNI TISKARNI"

v Ljubljani

so izšle in se dobivajo sledeče knjige:

NOV.

Roman. Spisal **Turgenjev**, poslovenil **M. Mäloerh.** — Ml. 8°, 32 pól. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

Tunak našega časa.

Roman. Spisal **M. Lermontov**, poslovenil **J. P.** — Ml. 8°, 264 strani. Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Dubrovski.

Povest. Spisal **A. S. Puškin**, poslovenil **J. P.** — Ml. 8°, 122 strani. Cena 25 kr., po pošti 30 kr.

Za znižano ceno

se morejo še dobiti sledeče

slovenske lepoznavske knjige:

I. zvezek, ki obsega: Stenografija, spisal **dr. Ribič.** — Životopisje, spisal **Rajč Bož.** — Prešern, Prešeren ali Preširen, spisal **Fr. Levstik.** — Telečja pečenka, novela, spisal **J. Jurčič.** — N. Machiavelli, spisal **dr. Ribič.** — Pisma iz Rusije, spisal **dr. Celestin.** — Trstovo z grozdom na Ruskem, spisal **dr. J. Vošnjak.** — Čegava bode, novelica, spisal **J. Ogrinec.** Velja 15 kr.

II. zvezek, ki obsega: Erazem Tatenbah, izvirna povest, spisal **J. Jurčič.** Velja 25 kr.

V. zvezek, ki obsega: Meta Holdenis, roman, francoski spisal **Viktor Cherbuliez**, poslovenil **Davorin Hostnik.** Velja 25 kr.

VI. zvezek, ki obsega: Kazen, novela, francoski spisal **H. Revère**, poslovenil **Davorin Hostnik.** — Cerkev in država v Ameriki, francoski spisal **E. Laboulaye**, poslovenil **Davorin Hostnik.** Velja 15 kr.

Za vse 4 zvezke naj se priloži še 15 kr. poštnine, za posamezne zvezke pa 5 kr.

Lastnina in tisk "Narodne Tiskarne".